

Projektas „Suaugusiųjų švietimo savaitė – mokomės mokytis ir gyventi“

2006 – 2007 metų savaitių ataskaita

Vilija Lukošūnienė,
projekto koordinatore

Projektas buvo skirtas tradicinių suaugusiųjų švietimo savaitių organizavimui 2006 ir 2007 metais.

Organizuodama Suaugusiųjų švietimo savaites 2006 –2007 metais LSŠA tęsė suaugusiųjų švietimo savaitių organizavimo tradiciją Europoje (nuo 1990 metų) bei Lietuvoje (nuo 2000 metų) bei palaikė 1997 metais iškeltą UNESCO iniciatyvą dėl suaugusiųjų švietimo savaitių organizavimo Europos ir viso pasaulio šalyse.

Projekto veiklos buvo skiriamos suaugusiajai visuomenės daliai, gyvenančiai dideliuose miestuose bei rajonuose, mažuose miesteliuose bei kaime. Savaitėje dalyvavo visų tipų suaugusiųjų švietimo institucijos, bendruomenės, nevyriausybinės organizacijos, kultūros įstaigos bei visos visuomenės grupės. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas socialinės rizikos grupėms (neįgaliesiems, tautinėms mažumoms, trečiojo amžiaus asmenims).

Suaugusiųjų švietimo savaitės veiklos tikslas ir uždaviniai

Bendrasis Savaitės tikslas – telkti įvairias visuomenės grupes, vietos savivaldą, mokymo ir kultūros institucijas, visuomenines organizacijas, religines bendruomenes, socialinius partnerius ir politikus bendrai veiklai įgyvendinant mokymosi visą gyvenimą nuostatas, stiprinant teigiamą visuomenės požiūrį į mokymąsi, ugdant aktyvius viešojo gyvenimo dalyvius, skatinant švietimo institucijų bendradarbiavimą.

Veiklos uždaviniai

- Telkti suaugusiųjų švietimą įvairiomis formomis organizuojančias institucijas, tame tarpe ir netradicines švietimo įstaigas kaip muziejus, bibliotekas, kultūros centrus, bendrai šviečiamajai veiklai.
- Aiškintis mokymosi visą gyvenimą ir visoms visuomenės grupėms prieinamas mokymosi galimybes, informaciją apie jas skleisti Savaitės metu vykstančiuose renginiuose bei publikacijose.
- Pristatyti suaugusiųjų švietimo organizatoriams bei dalyviams papildomus mokymosi instrumentus, formas.
- Į suaugusiųjų švietimo savaitių organizavimą įtraukti kaip galima daugiau besimokančiųjų suaugusiųjų, suteikti jiems galimybes dalintis patirtimi su kitais visuomenės nariais.
- Kviesiti įvairias visuomenės grupes dalyvauti Savaitės renginiuose ir skatinti juos išnaudoti visas mokymosi galimybes.
- Įtraukti regionines žiniasklaidos priemones į Savaitės bei suaugusiųjų švietimo plačiąja prasme idėjos sklaidą.

2006 Savaitė“Švietimas kultūrai. Kultūra švietimui”

2006 metais suaugusiųjų švietimo savaitė “Švietimas kultūrai. Kultūra švietimui” buvo skiriama suaugusiųjų švietimui institucijose tradiciškai nelaikomose švietimo organizatoriais – bibliotekose, kultūros klubuose, muziejuose, meno saviveiklos rateliuose.

Renginiai. Savaitės renginiais skatinome jaunesniojo, vidutinio ir brandaus suaugusiuosius išsaugoti savo kūrybines galias ir dalyvauti kultūriniame gyvenime, atkreipėme dėmesį į suaugusiųjų meninį ugdymą, brandaus amžiaus žmonių meninę veiklą, akcentavome kultūros socialinės adaptacijos, sociokultūrinės integracijos, rekreacinės, prevencinės, relaksacinės, terapinės, resocializacijos, meninės saviraiškos, jausmų atskleidimo, suaugusiųjų meninio ugdymo funkcijas.

Iš viso Savaitės metu įvyko 391 renginys, juos organizavo 180 įvairaus pobūdžio švietimo ir kultūros institucijos.

Savaitės atidarymo renginys įvyko Taikomosios dailės muziejuje, jo dalyviai išklausė pranešimą apie Lietuvos Didžiųjų kunigaikščių rūmus Vilniuje, dalyvavo ekskursijoje po muziejų, klausėsi M.K. Čiurlionio menų mokyklos mokinių koncerto. Renginyje dalyvavo Savaitės organizatoriai, švietimo, kultūros įstaigų darbuotojai, suaugusiųjų mokyklų mokiniai, Pašilaičių dienos centro lankytojai. Renginys buvo skirtas ir plačiajai visuomenei, skelbimas apie jį buvo spausdintas *Lietuvos ryto* priede *Sostinė*.

Savaitės baigiamasis renginys vyko nacionalinėje M.Mažvydo bibliotekoje. Renginio dalyviai – Savaitės organizatoriai iš visos Lietuvos – klausėsi Vytauto V. Landsbergio pranešimo suaugusiųjų kultūrinio švietimo problematika, projekto vadovės ataskaitos apie Savaitės rezultatus, Lietuvos muzikos akademijos akordeonistų koncerto. Renginio metu Kultūros ministerijos garbės raštais ir atminimo dovanėlėmis buvo apdovanoti kultūrinio ugdymo projektai suaugusiesiems. Baigiamojo renginio dieną M.Mažvydo bibliotekoje buvo atidaryta leidinių, skirtų suaugusiųjų švietimo temai, paroda. Į ją savo leidinius pristatė Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos nariai ir centrinė būstinė. Paroda veikė 10 dienų.

Likusius 389 renginius organizavo institucijos, atsiliepusios į Savaitės iniciatyvą. Nacionalinė renginių programa – pridedama. Tokį kiekį renginių trumpai apibūdinti labai sunku.

Penkiuose regioniniuose seminaruose pranešimus skaitė ir su dalyviais diskutavo atsakingi Kultūros ministerijos darbuotojai. Šiuo žingsniu buvo siekiama glaudžiau sujungti švietimo ir kultūros institucijas bendrai veiklai, paskatinti kultūros įstaigas, bibliotekas, muziejus edukacines programas kurti ne tik vaikams ir jaunimui, bet ir suaugusiems žmonėms.

Vieną dieną apsilankius Alytuje buvo susipažinta su dviejų organizacijų renginiais.

Su Alytaus darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybos darbuotojais ir lankytojais keliavome po žymiausias Alytaus miesto vietas. Kaip sakė tarnybos vadovė Ramutė Orenienė, „švietimą reikia pradėti nuo savęs, o kultūros pažinimą – nuo pažinties su savo miestu, jo istorija ir vertybėmis“.

Alytaus profesinio rengimo centre, pirmą kartą įsijungusiam į Savaičių judėjimą, bendravo kartos: jaunos centro mokinės demonstravo moterims, besimokančioms pagal persikvalifikavimo programas, stalo serviravimo meną.

Savaitės metu Alytaus regione vyko per keturiasdešimt renginių. Jie vyko kaimo ir miesto bibliotekose, mokyklose, įstaigose. Kai kurie renginiai turėjo tokį pasisekimą, kad ne visiems norintiesiems užteko vietų, pvz., Alytaus dailiųjų amatų mokykloje visą savaitę vykstančiuose amatų mokymuose.

Apie renginius Marijampolės, Telšių, Utenos, Panevėžio ir Tauragės apskrityse – žr. “Savišvieta”(pridedama).

Projektų konkursas. Suaugusiųjų švietimo savaitės *Švietimas kultūrai. Kultūra švietimui* metu vyko suaugusiųjų kūrybiniam ugdymui skirtų projektų konkursas. Jame dalyvavo dvidešimt dvi Lietuvos kultūros ir švietimo įstaigos, viešosios bibliotekos, nevyriausybinės organizacijos, bendruomenės centrai bei papildomo ugdymo įstaigos.

Konkursui teikiami projektai pasižymėjo temų įvairove, taigi atrenkant nugalėtojus atsižvelgta ne vien į tai, ar projektas skirtas kūrybiškumui ugdyti, ar skatina bendruomeninę veiklą ir jungia skirtingas kartas bei integruoja visuomenę, bet ir į išskirtinę, originalią meninę raišką bei projektu susidomėjusių dalyvių skaičių.

Geriausiais pripažinti trys originaliausi projektai pagal atskiras kategorijas.

Viešųjų bibliotekų grupėje geriausiu pripažintas Plungės rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projektas *Pasaulio kultūrų studijos: pažinti, kad suprastum ir pripažintum*.

Iš švietimo įstaigų išsiskyrė Vilniaus „Akiračio“ suaugusiųjų vidurinės mokyklos 2005-2007 m. vykdomas projektas *Atverk Lietuvos tautų kultūros paveldo skrynią*, skirtas įvairiautės mokyklos bendruomenės pilietiškumo ir etninės kultūrinės raiškos ugdymui, Lietuvos tautinių bendrijų kultūros savitumo išsaugojimui.

NVO, kultūros ir bendruomenės centrų, papildomų įstaigų kategorijoje vertingiausiu pripažintas Telšių rajono savivaldybės Tryškių seniūnijos kultūros centro praktinių ir kūrybinių užsiėmimų ciklo projektas *Cinkelis*. Jis skirtas seniūnijos gyventojų įdomiam ir turiningam laisvalaikiui, įvairaus amžiaus (projekte dalyvauja asmenys nuo 10 metų iki pensinio amžiaus) žmonių kūrybinei veiklai.

Šie trys projektai buvo apdovanoti Kultūros ministerijos padėkos raštais ir atminimo dovanėlėmis, visos institucijos, pateikusios projektus – LŠSA padėkos raštais ir LŠSA narių Rasos Kučinskienės bei Vilijos Dailidienės knygomis.

Leidiniai ir Savaitės atributika. Parengiamuoju laikotarpiu išleista nacionalinė renginių programa, 2006 metų savaitės plakatas, knygų skirtukai. Savaitės veiklai apibendrinti išleistas specialus LŠSA biuletenio “Savišvieta” numeris.

Rėmėjai. UNESCO Dalyvavimo programa, Švietimo ir mokslo ministerija, Kultūros ministerija.

2007 metų Savaitė “Mokomės kartu: vaikai, tėvai, seneliai”

Renginiai. 2007 metų savaitėje “Mokomės kartu: vaikai, tėvai, seneliai” akcentavome kartų mokymąsi ir bendrą veiklą kaip pagrindą mokymosi tradicijoms ir tarpusavio bendravimo įgūdžiams šeimoje, bendruomenėje ir visuomenėje diegti. Taip pat norėta parodyti, jog mokymasis neturėtų būti suprantamas siaurąja prasme – tai naujų įgūdžių ugdymas kultūros, meno ir literatūros, technikos ir naujųjų informacinių technologijų, sporto, verslo, amatų, kalbų, ekologijos ir krašto pažinimo ir kitose srityse.

Savaitės metu įvyko 230 renginių, kuriuos organizavo 125 institucijos. Skiriamasis 2007 metų savaitės bruožas – mažiau kalbėti apie tai, ko reikia, kad visos kartos norėtų mokytis arba ką nors veikti kartu, bet surasti tokių šeimų, pagerbti jas, kviešti į renginius, kad jos papasakotų savo patirtį kitoms šeimoms, pademonstruotų veiklos rezultatus, padėtų kitoms šeimoms atrasti mėgstamą užsiėmimą.

Daugiausia renginių, buriančių šeimas, buvo skirti amatų (vilnos vėlimo, audimo) mokymams, rankų darbams (kalėdinių dekoracijų darymas, piešimas). Tokius renginius organizavo pradinės ir pagrindinės mokyklos, Rumšiškių muziejaus dvaro akademija, dailės mokyklos. Bibliotekos, kurių 2007 metų Savaitėje dalyvavimas nebuvo itin aktyvus, organizavo šeimų susitikimus bibliotekose, siekdamos atkreipti dėmesį į skaitymą kaip ugdymosi ir bendravimo priemonę.

Suaugusiųjų bendrojo lavinimo mokyklos ir mokymo centrai savo veiklą skyrė į tris dalis: viena jų – dalykiniai metodiniai seminarai mokytojams, kaip dirbti ne tik su suaugusiuoju mokiniu, bet ir su jo šeima (žmona, vaikais); antra – renginiai mokiniams ir jų šeimoms; trečia – renginiai mokytojų kolektyvui ir jų šeimoms.

Didžioji dalis regioninių seminarų buvo skirti besimokančių arba kitaip bendrai veikiančių šeimų susitikimams, pokalbiams, bendrai veiklai – piešimui, etnokultūriniam bendravimui ir pan. Išskirtinis tarpregioninio bendravimo pavyzdys buvo Alytaus Ūdrijos pagrindinės mokyklos kolektyvo dalyvavimas regioniniame seminare Marijampolėje ir dzūkiškos vakarojimo tradicijos pristatymas Suvalkijos žmonėms.

Aktyviausiai Savaitėje dalyvavo Kauno rajono seniūnijos ir bendruomenės. Apibendrinimo renginyje visi kalbėjusieji vieningai pabrėžė, kad kaimo vietovėms Savaitė iš tiesų reikalinga kaip paskata burtis įvairioms kaimo institucijoms bendrai veiklai. Regis, kad būtų galima susiburti ir be Savaitės iniciatyvos, tačiau Savaitė labiau vienija, nusako burimosi temą. Kita vertus, kaimo žmonės nėra lengva išjudinti dalyvauti renginiuose, tenka įdėti nemažai pastangų, kviešti individualiai. Kauno rajono patirtis rodo, kad sėkmingiausiai Savaitė vyksta, kai jos organizavimui susijungia seniūnija, bendruomenės centras, biblioteka ar jos filialas, kultūros centras, mokykla. Šiai metais Savaitė Kauno rajone vyko neturėdama Kauno rajono savivaldybės finansinės paramos. Kai kurios bendruomenės parodė didelį išradingumą ir rėmėjų rado tarp rajono ūkininkų, kurie renginius parėmė natūraliais prizais – maišu grūdų ar paršiuku. Pagrindinis Savaitės iniciatorius Kauno rajone – Kauno rajono švietimo centras (direktorė Laimutė Ruzgienė).

Nacionalinis baigiamasis Savaitės renginys vyko Vilniuje, Lietuvos muzikos, kino ir teatro muziejuje. Į jį susirinko Savaitės organizatoriai ir 10 besimokančių šeimų iš visos Lietuvos. Renginio metu jos pasakojo apie savo veiklą, demonstravo darbelius (dažytus kiaušinius, papuošalus iš vilnos ir pan.), vaidino, dainavo. Šeimos buvo apdovanotos LSSA padėkomis, Savaitės rėmėjų – leidyklų “Tyto Alba” ir “Kronta” – knygomis. Šeimas, kurias jungia sportas, garbės raštais apdovanojo LR Seimo vicepirmininkas V. Gedvilas. Trys šeimos, išrinktos burtų keliu, buvo apdovanotos LSSA nario Soros International House prizais – nemokamais užsienio kalbos kursais vienam semestru. Renginys baigėsi ekskursija po muziejų.

Besimokančios šeimos. Rengiant 2007 metų suaugusiųjų švietimo savaitę buvo atsisakyta idėjos skebti konkursą projektams, skirtiems bendravimui šeimose skatinti, bet nutarta ieškoti besimokančių ar kitokia veikla bendrai užsiimančių šeimų. Į kvietimą atsiliepė virš 20 šeimų, puoselėjančių įvairiapusių bendravimą tarpusavyje. Kai kurių šeimų bendra veikla, mokymasis iš kartos į kartą, patirties perdavimas apima net 4 kartas. Tarp atsiliepusių daugiausia buvo šeimų, kuriose dainuojama, muzikuojama.

Nemažai buvo šeimų, kurių nariai kartu sportuoja. Net trys tokios šeimos atsiliepė iš Šiaulių rajono Gudaičių kaimo. Renginyje Vilniuje jie papasakojo, kad sportu kaimynystėje gyvenančios šeimos “užsikrėtė” viena nuo kitos.

Tradicinių amatų estafetę karta iš kartos perduoda 16 asmenų šeima, gyvenanti Alytuje ir Vilniuje. Vyriausiai šios šeimos kartai – audėjai, mezgėjai ir siuvinėtojai Močiutei – 96 metai, jos dukterė audėja vadovauja Alytaus dailiųjų amatų mokyklai ir savo patirtį perduoda savo vaikams ir anūkams.

Tris kartas atsovaujanti šeima iš Utenos rajono Sudeikių seniūnijos bendrauja rašydama jau nebeesančio Toleikių kaimo metrašį. Vyresnioji karta pasakoja prisiminimus, vidurinioji – ieško istorinių kaimo duomenų, jauniausioji – paaugliai – užrašo surinktą medžiagą naudodami kompiuterį. Smagiausia tai, kad metraščio rašymas subūrė mažus ir didelius, močiutei padėjo „prisijaukinti“ kompiuterį, o kaimo žmonėms suteikė galimybę dar kartą nubraukti ašarą arba nusišypsoti, prisiminus praslinkusias akimirkas.

Visa medžiaga apie atsiliepusias šeimas saugoma LSSA, o apibendrinta bus patalpinta LSSA svetainėje.

Leidiniai ir Savaitės atributika. Parengiamuoju laikotarpiu išleista nacionalinė renginių programa, 2007 metų savaitės plakatas, knygų skirtukai, specialūs saldainiai su Savaitės simboliu ir užrašu bei Europos šalių, organizuojančių suaugusiųjų švietimo savaites, patirtį apibendrinantis leidinys “Kviečiame mušdami būgnus” (Socrates Grundvig projekto rezultatas, išverstas projekto, o išleistas UNESCO Dalyvavimo programos ir Švietimo ir mokslo ministerijos lėšomis).

Rėmėjai. Pagrindinis finansinis rėmėjas - UNESCO Dalyvavimo programa. Švietimo ir mokslo ministerija dalinai parėmė leidinio “Kviečiame mušdami būgnus” leidybą. Palaikydami skaitymo skatinimo iniciatyvą kreipėmės į Lietuvos leidyklas paremti Savaitę knygomis. Į kvietimą atsiliepė leidyklos “Tyto Alba”, “Kronta” ir spaustuvė “Aušra”.

2006 – 2007 metų savaitės organizavimo apibendrinimas

Savaitė galutinai įsitvirtino suaugusiųjų švietimo institucijų veiklos planuose. Įstaigų, kurių veikla tradiciškai nėra laikoma švietimu, tačiau jos glaudžiai susiję su edukacija (muziejų, bibliotekų, kultūros centrų) dalyvavimas rengiant Savaitę vis labiau aktyvėja, tačiau vis dar priklauso nuo jų veiklą kurujančių institucijų, pvz., Kultūros ministerijos, skatinimo.

Dalyvaujančių institucijų geografija ir įvairovė priklauso nuo Savaitės temos aktualumo ir patrauklumo konkrečiai institucijai.

Savaitės plėtros sėkmei būtinas pastovus pradinis finansavimas, kuris leistų organizatoriams planuoti parengiamuosius darbus bei kitų papildomų finansavimo šaltinių paiešką. Būtų idealu, jeigu Lietuvoje atsirastų kelių ministerijų sudarytas bendras išteklių fondas, kuriam projektus galėtų teikti visos Savaitę norinčios organizuoti institucijos. Šiuo metu LSSA gaunamų lėšų vos pakanka tam tikriems Savaitės viešinimo aspektams (nacionalinei renginių programai, plakatams, kartais knygų skirtukams), kurių tikrai nepakanka

rimtai mokymosi kampanijai organizuoti (nepasiekiamo žiniasklaidos priemonių), kukliam nacionalinių ir regioninių renginių finansavimui, simboliniam pagrindinio ir regioninių koordinatorių skatinimui. Savanoriškai į Savaitės organizavimo veiklą įsijungiančios institucijos renginius organizuoja, jų sklaidą daro savo pačių iniciatyva ir lėšomis, dažnai toks entuziazmas greitai išblėsta.

Nuolat Savaitės veikloje dalyvaujančios institucijos sukaupė patirtį, kad geriau organizuoti 1-2 stiprius, stambesnius renginius nei daug smulkių – neišbarstomos žmogiškųjų resursų pajėgos ir norintiems dalyvauti renginiuose nereikia blaškytis renkantis iš kelių tuo pat metu vykstančių renginių.

Realizuota Savaitės iniciatyva kiekvienais metais daro ne tik tiesioginį poveikį žmonėms, ateinantiems į tam tikrai temai skiriamus Savaitės renginius. Savaitės organizatoriai kasmet ieško vis kitų vietų renginiams organizuoti, todėl šalia renginiuose nagrinėjamų temų atsiranda ir pažintinis aspektas, pvz., kai kurie 2007 metų nacionalinio renginio dalyviai pirmą kartą sužinojo, kad yra toks Lietuvos muzikos, teatro ir kino muziejus. Kita vertus, Savaitės organizatoriai sudaro galimybę su jais bendradarbiaujančioms įstaigoms reklamuoti jų veiklą ir paslaugas.